

Glasbene stvari.

Vabilo na naročbo Hajdrihovi „Jadranskih Glasov“.

Gosp. V. Kosovel v Črnicah (pri Gorici) je razposlal s toplo besedo pisano vabilo na naročbo Hajdrihovi pesem, iz katerega naj tudi našim bralcem položimo sledeče na srce: „Daleč preko slovenskih mej glasé se Hajdrihovi „Jadranski glasovi“; kedó jih ne pozná? Komu ni solzica zasvetila se na očni vejici in narastla v debelo kapljo vdrla se mu po lici, ko je čul izurjene pevce iz krepih prs zapeti melodijo Hajdrihovo? Nezmožno je ubožno pero moje naslikati lepoto; boječe se, da ne pomanjša slave — molči! — Rodoljubi! V kratkem mislim izdati nadaljevanje Hajdrihove zapuščine: drugi zvezek „Jadranskih glasov“, v isti obliki, kakor je bil izšel o svojem času prvi; obsegal bode krasne čveterospeve in zборе; ako se oglasi zadostno število naročnikov, vsaj toliko, da lahko poravnám tiskovne stroške. Od Vas je zavisno, da se ovi narodni biseri pogubé ali da ostanejo nam in našim zanamcem v ponos, spodbujo, uzor! Sodite in določite! Zvezek stane 1 gold. 20 kr., koje mi blagovolite stoprv tedaj poslati, ko bode prejeti knjigo. Račíte natanko določiti kraj in število zvezkov, koje želite prejeti! Priporočam Vam, rodoljubi, še enkrat: določite osodo Hajdrihove zapuščine!“

Nadejamo se, da gosp. Kosovelov poziv dobí izvrstnim Hajdrihovim napevom na stotine naročnikov.

Politične stvari.

Političen pogled po Evropi

ob koncu leta 1878.]

Akoravno so „Novice“ med letom pozorno sledil^e vsem dogodbam na političnem polji in svojim bralcem poročale o njih, bo vendar še marsikomu vstreženo, če se zdaj, ko leto h koncu gre, še enkrat nazaj obrnejo na-nj in v kratkih črtah posnamejo vse ono, kar se je za Avstrijo in za nas posebnó važnega godilo pri nas in po drugem svetu.

Zares, leto 1878. je bilo eno najvažnejših tega stoletja, vzlasti v zgodovini Slovanov bo imelo imenitno mesto. Ko smo lani osorej ozrli se nazaj, smo storili to manj veselega obraza; vendar nam ga je uže takrat navdajala nada boljše prihodnosti; zaupljivo smo zrli doli na jug, kjer so bili Rusi kratko prej, 10. decembra, turški kači strli glavo pri Plevni, v Aziji pa jej bili že tudi izdrli strupene zobé. Takrat smo rekli, da Ruske zmage ne bodo brez dobrih nasledkov tudi za nas, in da se nismo motili, kažejo dogodbe letošnjega leta, ki naj tu gredó še enkrat po vrsti memo nas.

Se ve, da moramo začeti tam, kjer smo lansko leto ostali — pri Rusih, katere smo pustili na Balkanu podeče razdjane Turške armade.

Brž po novem letu so naglo in zaporedoma prodirali naprej, jemali trdnjavo za trdnjavo in kmalu stali pred Carigradom na veliko žalost Angležev, kateri so začeli podpihovati druge velike oblasti. Al Rusi niso marali, da bi jim mir med njimi in Turčijo diktirali drugi; 4. marca so ga v sv. Štefanu pri Carigradu sami sklenili tako, da je Bolgarija postala svobodna, Srbija, ki se je po propadu Plevne vnovič pridružila Rusiji z orožjem, in Črnagora, ki orožja nikdar ni odložila, marveč vedno zmagovala, pa imate biti popolnoma odtrgani od Turčije, isto tako Rumunija, katera zamenja Besarabijo z Dobrudžo, prvo odstopivši Rusiji. Čeravno nihče ni imel pravice mešati se v to pogodbo,

sklenjeno med zmagovito Rusijo in premagano Turčijo na podlagi vojnih vspehov, je vendar Rusija, hoteča jasno pokazati svoj blagi namen odrešenja kristijanov, privolila, da se ta pogodba podá v pretres shodu diplomatičnih poverjenikov velikih oblasti Evropskih.

Ta shod je bil v Berolinu; mesec dni je trajal, in tu so se določile meje nove Bolgarije, Srbiji in Črnigori pak se je dalo nove zemlje, koliko ste si je bili z orožjem pridobili. Tako se je v Berolinu razdelila zapuščina po Rusu razdjane Turčije, Rusija je bila dokončala svoje blago delo, uteknila meč v nožnice, a ne umaknila se še z mesta, marveč, ker Turku ne zaupa, ostala je še s precejšnjim delom svoje slavne armade unkraj Balkana, da tako prisili Turško vlado spolniti to, kar je v sv. Štefanu podpisala in kar so jej potem še naložile skupno Evropske oblasti.

Tako je bila — največ po zaslugi Rusije — raztrgana tista v Parizu leta 1856. spisana pogodba, po kateri so se bile štiri velike oblasti (Avstrija, Francoska, Nemčija in Angleška) zavezale, braniti Turčijo razpada. Tako ni nobena teh držav več vezana pomagati Turku.

A še več se je zgodilo: sklenili so Turčiji vzeti še ostali deželi Bosno in Hercegovino. Osvojiti si ti deželi, dobila je nalogo Avstrija. Tega ukrepa diplomatov so bili veseli posebno Slovani, ki so uže vsa leta želeli, da bi Avstrija zasedla Bosno; al njihove želje, ob enem želje zatiranih Turških Slovanov, so bile ob gluha ušesa, kajti grof Andrassy, preveč Magjar, bal se je žuganja svojih rojakov, znanih pobratimov Turčinov. Želji večine prebivalcev našega cesarstva se toraj ni vdal, a moral se je vdati naročilu Evropskih vlad, ker, če bi on še zdaj ne bil maral Bosne in Hercegovine, bi se bil našel uže kdo drugi, ki ji bil rad vzel, in mi bi od Turške dedšine ne bili imeli nič ko nekaj milijonov zgube, ki smo jih potrosili za begunce in oborožene vojne straže ob Turških mejah.

Šli smo toraj v Bosno, čeravno pozno uže, a šli smo vendar. Dne 29. julija so prestopile naše armade na vseh krajih meje. Hudo je zadel klic v orožje marsikoga, veliko jih je moralo popustiti svoje delo, marsikateri rodovini je odšel na bojišče edini reditelj. Al skoro vsak je šel rad, ker je šel nad Turka, večstoletnega zakletega sovražnika Slovanov in kristijanov. Komur pa ni veljal klic v orožje kot zapoved, vdeležil se je radovoljno vojske zoper turčina s tem, da je po svoji moči z darovi olajševal osodo zapuščenih rodovin in sirot.

In kako veselje je bilo, ko smo vedno in vedno le slišali o slavnih zmagah naših junakov! Res junaki so bili, zmagovali ne le sovražnika, marveč tudi silne vremenske in naravne zapreke ter tako v dveh mesecih osvojili Avstriji čez 1000 □ milj tuje, neznane zemlje in nad poldrugi milijon kristjanov Slovanov rešili krutega jarma. Pač je marsikateri izgubil življenje, tekla je draga kri, — al slavni vpeh je vreden vseh žrtev — tudi denarnih!

Zasedbo Bosne popisovati nadrobneje se nam ne zdi potrebno, ker smo po večem uže to sproti storili, toraj bo vsakemu znano, kako se je vršila. Le to še pristavimo, da je bilo to leto slavno ne samo za Rusko, marveč tudi za Avstrijsko armado; obe stojite v tem v isti vrsti. Izmed nje molé kviško imena vojskovodij Filipovića, Jovanovića, Virtembergga, nadvodvode Ivana Salvatorja i. dr. Prvi, se ve, da si je pridobil največ slave, ker se je skazal ne le veleumnega in pogumnega vojskovodjo, marveč tudi izvedenca v upravi dežele, kajti kot rojen Slovan sam dobro ve, kako se ima ravnati s Slovani. Kako se je prikupil v kratkem času ne le svojim vojakom, ampak tudi prebi-